

Motion till riksdagen 2025/26:3955

av **Alireza Akhondi m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2025/26:159 Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett kvantitativt effektiviseringsmål som innehåller delmål och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till förbättrade energideklarationer för byggnader som gör verklig skillnad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår i proposition 2025/26:159 att det nuvarande kvantitativa målet för energieffektivisering ska ersättas med ett nytt, kvalitativt mål. Vi delar regeringens bedömning att det tidigare målet, som mäter tillförd energi i relation till BNP, riskerar att stå i konflikt med den nödvändiga elektrifieringen av samhället. Dock är lösningen inte att överge mätbara och uppföljningsbara mål, utan att formulera ett nytt och mer ändamålsenligt kvantitativt mål.

Ett kvalitativt mål minskar styrningen och ansvarsutkrävandet

Ett kvalitativt mål, så som det nu föreslås, är till sin natur alltför vagt och öppet för tolkning för att kunna fungera som ett effektivt styrmedel. Otydliga mål utan mätbara indikatorer försvårar uppföljning och minskar möjligheten att utkräva ansvar.

Risken är uppenbar att energieffektiviseringsarbetet nedprioriteras när det inte finns en tydlig och mätbar ambition att förhålla sig till. Detta skapar osäkerhet för såväl myndigheter, som näringsliv och enskilda hushåll som vill investera i energieffektiva lösningar.

Det är knappast förvånande att regeringen inte vill ha mätbara mål, eftersom frågan helt prioriterats ned under mandatperioden trots att det är det snabbaste sättet att sänka både enskildas elräkningar och elpriset generellt.

Internationella åtaganden kräver mätbarhet

Regeringens förslag står i kontrast till EU:s regelverk. I det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet (EED) finns ett bindande mål för unionen att minska den slutliga energianvändningen med 11,7 procent till 2030. Att Sverige som medlemsland då väljer att helt frångå ett nationellt kvantitativt mål är anmärkningsvärt och försvårar uppföljningen av vårt bidrag till det gemensamma målet. Vår bedömning är att de svenska reglerna bör vara långsiktiga och samtidigt sträva mot att Sverige ska nå de mål EU satt. Det betyder att vi behöver kunna följa utvecklingen på vägen dit.

Till detta hör att Sverige, tillsammans med över 100 andra länder, på klimattoppmötet COP28 åtagit sig att arbeta för en fördubblad energieffektiviseringstakt till 2030. Ett sådant åtagande blir meningslöst utan ett mätbart utgångsläge och ett kvantitativt mål.

Styrmedel och beslutad politik måste i praktiken leda till utsläppsminskningar och tydliga resultat för mer hållbart byggande. Det finns därmed anledning att se över beslutad politik som inte leder till väntat utfall. Energideklarationerna för byggnader har visat sig skapa oproportionerlig administrativ börda i förhållande till de mervärde som de väntades generera. Därför vill Centerpartiet ge Energimyndigheten, tillsammans med Boverket, i uppdrag att utvärdera hur energideklarationerna kan utformas för att göra bättre nytta, att bidra mot energieffektivisering på riktigt och skapa mervärde för fastighetsägaren. För detta behövs delmål och ekonomiska styrmedel som underlättar för svenska fastighetsägare att bidra till att klara Sveriges åtaganden och våra långsiktiga klimatambitioner. Detta är också i linje med vad flera remissinstanser anför.

Sammanfattningsvis är regeringens förslag att ersätta ett kvantitativt mål med ett kvalitativt ett steg i fel riktning. Det försvagar styrningen, minskar transparensen och riskerar att sakta ner omställningen. Sverige behöver en ambitiös och tydlig politik för energieffektivisering som vilar på en stabil grund av mätbara och uppföljningsbara mål.

Med anledning av ovanstående bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag på ett nytt, ändamålsenligt och kvantitativt mål för energieffektivisering, det är inget som kan delegeras genom indikatorer hos myndigheter. Vi ser också att regeringen missat en utmärkt chans att arbeta om energideklarationerna för byggnader så att den gör verklig nytta.

För att sänka utsläppen, sänka elräkningarna och sänka elpriserna behöver energieffektivisering prioriteras upp. Att regeringen nu vill införa ett mål som bara är ett staplande av fina ord är ytterligare ett exempel på regeringens nonchalans kring de förslag och åtgärder som gör skillnad här och nu.

Alireza Akhondi (C)

Rickard Nordin (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Martina Johansson (C)